

УДК 636.2.082.455-022.312

LENGTH OF GESTATION IN BEEF COWS AND FACTORS AFFECTING IT**ТРИВАЛІСТЬ ТІЛЬНОСТІ КОРІВ М'ЯСНИХ ПОРІД ТА ФАКТОРИ, ЩО ЗУМОВЛЮЮТЬ ЇЇ ПЕРЕБІГ****Ugnivenko A.N. / Угнівенко А.М.***d.a.s., prof / д. с.-г. н., проф.*

ORCID: 0000-0001-6278-8399

*National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,**Kyiv, Heroiv Oborony, 15, 03041**Національний університет біоресурсів і природокористування України,**вул. Героїв Оборони, 15, м. Київ, Україна, 03041***Demchuk S.U. / Демчук С.Ю.***k.a.s. / к. с.-г. н.**Institute of Genetics and Animal Breeding them. M.V. Zubtsa NAAN of Ukraine**st. Pogrebnyak, 1, v. Chubinskoe, Boryspil d-t, Kiev region., Ukraine, 08321**Институт генетики і розведення тварин ім. М.В. Зубця НААН України**вул. Погребняка, 1, смт. Чубинське, Бориспільський р-н, Київська обл., Україна, 08321*

Анотація. У роботі розглядаються параметри тривалості тільності корів м'ясних порід та фактори, які впливають на її перебіг. Доведено, що тривалість тільності подовжується за підвищення великорослості і віку отелень худоби та народження бугайців.

Ключові слова: тривалість тільності, м'ясні корови, українська м'ясна порода

Вступ.

Тривалість тільності – це число днів між відомими датами зачаття і подальшого отелення корови. За сезонності відтворювання м'ясної великої рогатої худоби важливим елементом технології є розміщення тварин залежно від їхнього фізіологічного стану. Для своєчасного переведення корів у родильні відділення необхідно знати передбачувані дати родів. За цього головними ознаками, на які орієнтуються в практиці, є дати плідного осіменіння та тривалість тільності.

Мета роботи – встановити і узагальнити параметри тривалості тільності у корів м'ясних порід та фактори, що їх зумовлюють.

Основна частина. Дослідження проводили в племінному заводі «Воля» Черкаської області на коровах симентальської породи (С) придніпровського («ПМ-1») і чернігівського («ЧМ-1») внутрішньопородних типів та помісних першого покоління 1/2 Шароле х 1/2 Симентал (1/2Ш х 1/2С). За іншими породами аналіз і узагальнення результатів проводили за даними літературних джерел. У великої рогатої худоби тільність триває в середньому 285 діб [2]. тривалість тільності коливається від 240 до 320 діб. На тривалість тільності впливають порода, сезон року.

У переважної більшості (79,4 %) корів чернігівського типу роди відбуваються в проміжку від 280 до 299 діб тільності, 11,6 % корів родять раніше цього терміну, а 9 % пізніше (табл. 1). Виношування плода у шароле – симентальських корів у вказаний вище термін отелення спостерігається у 81,3 % тварин, раніше – у 13,4 %, а пізніше – у 5,3 %. Роди через 280–299 днів після

запліднення відбуваються у 82,2 % корів придніпровського типу. Окрім цього, у 11,3 % корів вони проходять до 280-ї доби тільності, а у 6,5 % пізніше 299 доби. У термін від 280 до 299 діб тільності телиться найбільше 83,9 % симентальських. У 11,3 % корів отелення спостерігаються раніше цього терміну, а у 4,8 % пізніше.

Таблиця 1

Тривалість тільності у корів різних порід і типів

Тривалість тільності, діб: від-до		Порода, породне поєднання			
		«ПМ-1»	«ЧМ-1»	1/2 Ш x 1/2 С	С
260-269	n	18	7	10	5
	%	2,8	3,7	1,7	2,0
270-279	n	55	15	70	23
	%	8,5	7,9	11,7	9,3
280-289	n	311	100	280	105
	%	48,1	52,9	46,9	42,4
290-299	n	220	50,0	205	103
	%	34,1	26,5	34,4	41,5
300-309	n	42	18	32	12
	%	6,5	9,0	5,3	4,8
Всього	n	646	190	597	248
	%	100	100	100	100

У корів симентальської породи тривалість виношування плоду зазнає більших коливань, ніж у м'ясних ровесниць, у яких існує виражений максимум цієї ознаки у проміжку від 280 до 289 доби тільності (рис. 1). Ця біологічна особливість характеризує м'ясних корів до їх кращої придатності до сезонної системи відтворення, коли необхідно одержати телят від корів технологічної групи у стислі терміни.

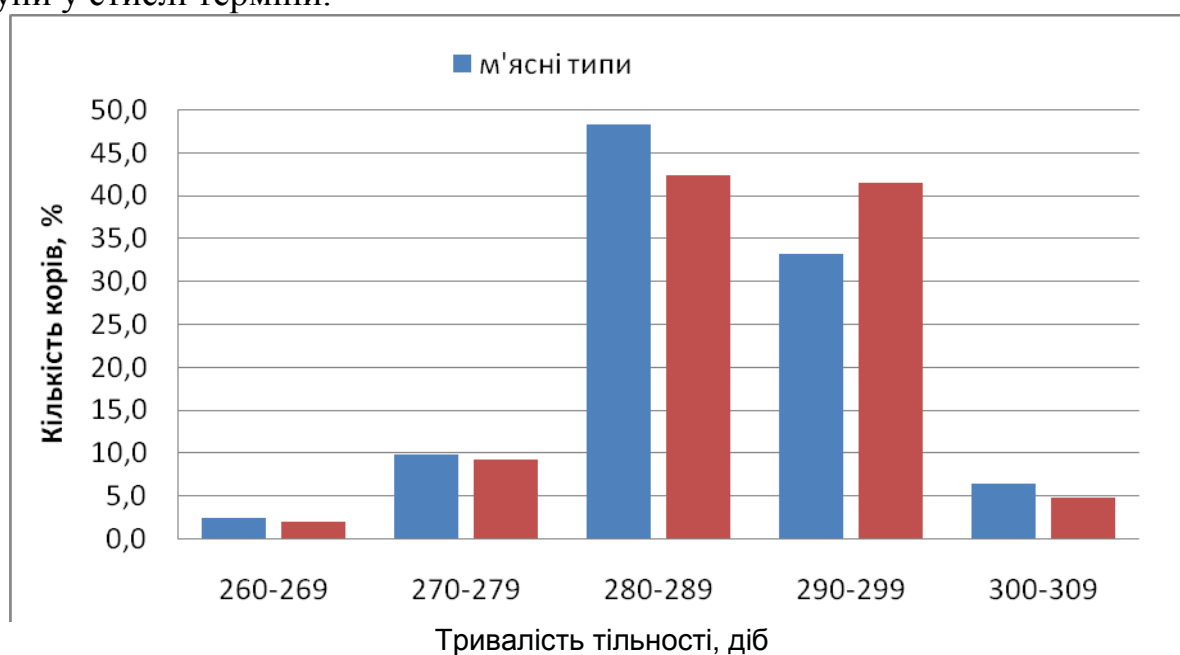

Рис. 1. Розподіл корів за тривалістю тільності

У корів великорослих порід, період виношування плода дещо довший, ніж у скоростиглих [4]. Тільність корів у великої імпортової шаролезької породи триває 287,4 доби [1]. У шаролезьких нетелей тільність триває ще довше – в середньому 289,3 доби з коливаннями від 278 до 300 діб [8]. Чистопородні кіанські корови значно відрізняються за тривалістю тільності від інших порід, вони виношують телят від 292 до 298 діб [6]. Тільність у корів м'ясних порід зростає зі збільшенням кількості отелень на 6-8 діб порівняно з коровами-первістками, але у молочних корів цього не спостерігається [3]. Тривалість тільності залежить від статі приплоду, за народження бугайців тільність триває на 1-2 доби довше, ніж за народження теличок [7].

У абердин-ангуських корів класичного шотландського типу тривалість тільності складає 273 доби, у сучасного великорослого американського типу – 282, української популяції – 279 діб. У корів м'ясних порід за подовження строку тільності збільшується кількість важких отелень [10]. За отелення після тільності тривалістю від 280 до 289 діб допомогу з втручанням лікаря надають у 7,1 % корів, а після періоду тільності від 290 до 299 діб – 13,7 %.

Термін тільності позначається на масі новонароджених потомків. За його скорочення до 280 діб і менше знижується жива маса новонароджених телят. Тоді вони є переважно нежиттєздатні або дуже слабкі. За подовження тривалості тільності приплід навпаки має велику живу масу, що призводить до тяжких отелень і смертності новонароджених. Тривалість тільності успадковується для зниження тяжких отелень вона менш важлива, ніж жива маса новонароджених, бо лише незначно ($r = 0,3$) пов'язана з перебігом тяжких родів [9].

Виділяють три періоди протікання тільності у великої рогатої худоби. період зиготи триває до 72 годин. У першому періоді за рахунок секретів маточних залоз утворюється маточне молоко (ембріотроф), яке є поживним середовищем для зиготи, що розвивається. Ембріональний – триває 40-45 діб, у ньому відбувається формування тканин і органів. Плідний (фетальний) триває біля 7 місяців. У цей час інтенсивно росте і розвивається плід. На тривалість вагітності ще впливає стан і розвиток організму самки. Тільність ставить для організму матері підвищені вимоги. Обмін речовин у цей час дуже напружений. Фізіологічне навантаження організму вагітних тварин збільшується в зв'язку з постійно зростаючими потребами, зумовленими розвитком плоду.

У худоби нерідко спостерігають патологічний перебіг вагітності. Класифікація причин патології тільності наступна: аліментарні – зумовлені годівлею, умовами утримання; симптоматичні – зумовлені незаразними та інфекційними хворобами; аномалії статевих органів. У ряді випадків вагітність може бути порушена і навіть обірвана в першій або другій половині її протікання. Порушення перебігу вагітності можуть проявлятися у різних клінічних формах. Коли вагітність обривається в ембріональний період, то це відмічають як ембріональну смертність, а коли в плідний – то їх реєструють як аборти. Смертність ембріонів може бути викликана недоліками в годівлі та утриманні. Надмірне згодовування силосу призводить до виникнення кетонемії, зменшення резервної лужності, демінералізації, внаслідок чого відбувається

розсмоктування ембріонів. Однією з причин ембріональної смертності є кістозне переродження залоз матки. Однією з найважливіших причин перинатальної смертності зародка є незавершеність інволюції матки після отелення. У корів, яких осіменяють відразу ж після отелення, перинатальна смертність зародків вища, ніж у тих, яких осіменяють пізніше. Причина полягає в різному стані слизової оболонки матки, яка після отелення не може забезпечити нормальних умов для розвитку зародка.

Аборти від 1 до 4-х місяців вагітності можуть бути внаслідок трихомонозу, вібриозу та інших захворювань, а на 6-7 місяцях – від бруцельозу. Аборти можуть бути зумовлені фізіологічними проблемами наприклад, порушенням гормонального балансу та обміну речовин, токсикозами або інфекційними захворюваннями, що спричиняють найпростіші організми, бактерії або віруси (бруцельоз, інфекційний рино-трахеїт, вібриоз, вірусна діарея). Частка випадків абортів за період тільності незначна (приблизно 2 %) порівняно з втратами телят під час отелень. Аборти викликають деякі гінекологічні захворювання. Нормальне протікання вагітності може порушитись і легко перейти в патологічне із-за інших різноманітних причин: недоліків годівлі та утримання, спадкових аномалій, інфекційних та інвазійних захворювань. За цих умов можуть спостерігати токсикози, мацерацію (гнилісне розкладання) або муміфікацію (висихання) плоду, набряки, маточні кровотечі, маточні черевні грижі, водянки плодових оболонок, запалення плаценти тощо.

Аборти можуть відбуватися або дуже рано після запліднення, коли ембріон чи плід ще настільки малий, що його ледве можна побачити, або незадовго до отелення. У таких випадках важко відрізнити аборт від передчасних родів. Нормальна вагітність закінчується народженням зрілого, живого і життєздатного приплоду.

У період тільності в організмі корів відбувається перерозподіл гамма-глобулінів. Концентрація їх у сироватці крові знижується зі збільшенням строків тільності (від 1,03 г % на першому місяці до 0,80 г % на дев'ятому місяці), проте підвищується у молочній залозі, а звідси й у молозиві. В зв'язку з цим, під час ссання корів телятами до самого отелення, замість доброякісного молозива новонароджене теля одержує звичайне молоко, яке майже не містить захисних білків і негативно впливає на його резистентність.

Висновки.

Тривалість тільності корів подовжується за підвищення великорослості і віку отелення худоби, за народження бугайців.

Література.

1. Багрий Б. А. Продуктивные качества шаролезского скота и его использование в СССР // Автореф. дис... д-ра с.-х. наук. Оренбург. 1973. 49 с.
2. Любецький М. Д., Хохлов А. М., Кошовий В. П. Організація і техніка відтворення сільськогосподарських тварин. К.: Головне видавництво виробничого об'єднання «Виша школа». 1984. 143 с.
3. Преображенский О. Н., Ахмадеев А. Н. Продолжительность беременности у коров и свиней // Ветеринария. 1995. №7. С. 45–47.
4. Рой Д. Х. Выращивание телят: Пер. с англ. Н. А. Смекалов,

В. Р. Зельнер. М.: Колос, 1973. 485 с.

5. Andersen H., Plum M. Dystocia in beef cattle. J. Dairy Sci. 1965. № 48. P. 1224.

6. Bauer H., Beckert H., Schwark H. Beeinflussung der Trachtigkeitsdauer bei Milchkuhen durch Rassenkreuzung, Vatertier, Abkalbnummer und Geschlechts des Kalbes. M.h. fur Vet.-Med. 1980. № 4. S. 121–124.

7. Dreyer D. Nachkommenprufung uf zuchtkalbigkeit und geringe Kalberverluste // Tierzuchter. 1973. T. 25. № 2. S. 58–61.

8. Hartigan P. Some data on the length of gestation in pri-miparous cows in a grade a Charolais herd. Irish Yet. J. 1979. № 1. P. 48.

9. Menissier F., Vinissier J., Foulley W. The Calving Ability of the Charolais Breed in France, and its Possibilities for Genetik Improvement. 2. Genetik Importance of Calving Ability of the Charolais Breed. Pattit Irish Veterinary Journal. 1981. T. 35. № 5. S. 100–105.

10. Welser K. Kalberverluste unter besonderer Berucksich-tigung von Geburtsschwierigkeiten. Tierzuchter. 1975. № 1. S. 10–13.

Abstract. Parameters of gestation length in beef cows as well as the factors that influence gestation have been discussed in the article. It has been proved that length of gestation increases along with increase of animal tallness and age of calving.

Key words: length of gestation, beef cows, Ukrainian beef breed.

References:

1 Bagriy, B.A. (1973), *Produktivnyie kachestva sharolezskogo skota i ego ispolzovanie v SSSR* [Productive Characteristics of Sharolese Cattle and its Usage in the USSR], Orenburg. 49 p., Russia.

2. Lyubetskiy, M.D., Hohlov, A.M. and Koshoviy, V.P. (1984), *Organizatsiya I tehnika vldtvorenyia sllskogospodarskih tvarin* [The organization and technique of reproduction of farm animals], Golovne vidavnistvo virobniichogo ob'Ednannya «Visha shkola», 143 p., Ukraine.

3. Preobrazhenskiy, O.N. and Ahmadeev, A.N. (1995), *Prodolzhitelnost beremennosti u korov i sviney* [The duration of pregnancy in cows and pigs], Veterinariya, no. 7, P. 45-47.

4. Roy, D.X. (1973), *Vyiraschivanie telyat* [Cultivation of calves], Kolos, 485 p., Russia.

5. Andersen, H. and Plum, M. (1965), *Dystocia in beef cattle*. no. 48, P. 1224.

6. Bauer, H., Beckert, H. and Schwark H. (1980), *Beeinflussung der Trachtigkeitsdauer bei Milchkuhen durch Rassenkreuzung, Vatertier, Abkalbnummer und Geschlechts des Kalbes*, M.h. fur Vet.-Med, no. 4, P. 121-124.

7. Dreyer, D. (1973), *Nachkommenprufung uf zuchtkalbigkeit und geringe Kalberverluste*, Tierzuchter, T. 25, no. 2, P. 58–61.

8. Hartigan, P. (1979), *Some data on the length of gestation in pri-miparous cows in a grade a Charolais herd*, Irish Yet. J, no. 1. P. 48.

9. Menissier, F., Vinissier, J. and Foulley, W. (1981), *The Calving Ability of the Charolais Breed in France, and its Possibilities for Genetik Improvement. 2. Genetik Importance of Calving Ability of the Charolais Breed*, Pattit Irish Veterinary Journal, T. 35, no. 5, P. 100-105.

10. Welser, K. (1975), *Kalberverluste unter besonderer Berucksich-tigung von Geburtsschwierigkeiten*, Tierzuchter, no. 1, P. 10-13.

Стаття відправлена: 12.05.2018 г.

© УГНІВЕНКО А.М.